

Elavult gépek, városok – Réka örök

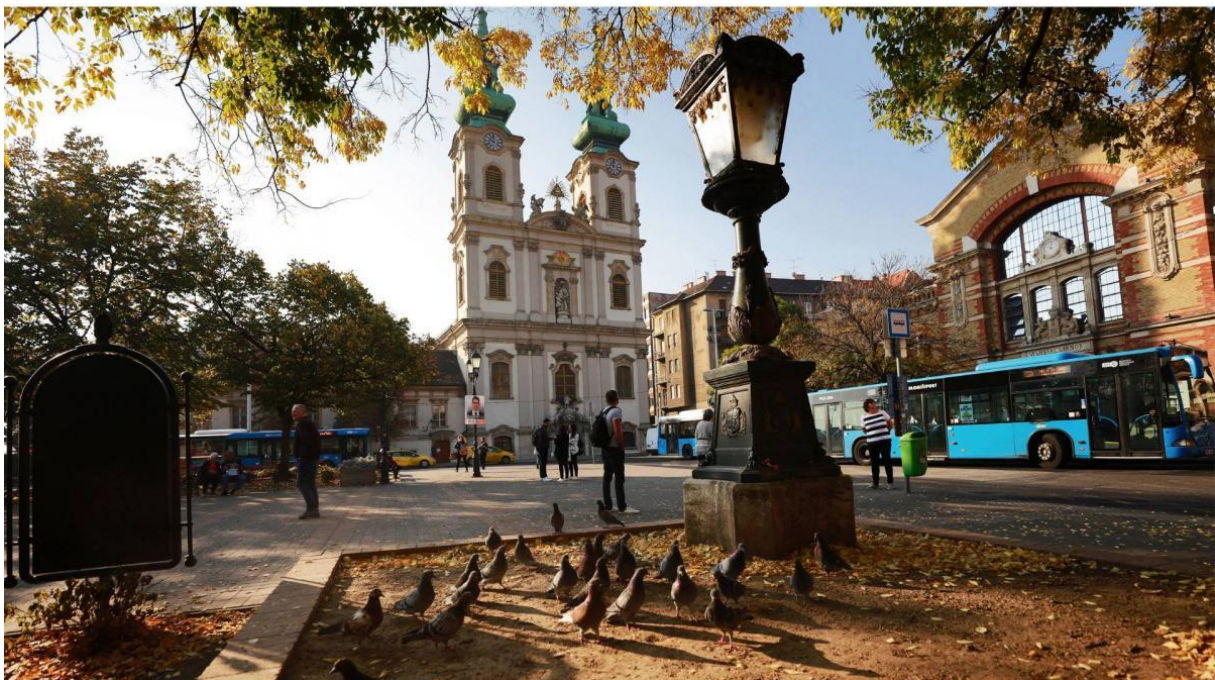
Ismerős lehet múzeumi közegből, a Vízivárosból, de akár a tévéből is: gyakran hívják, hogy meséljen régi számítógépekről vagy saját verseiről. Képes Gábor magyartanár végzettségű muzeológus, költő. Azt állítja magáról: az X és az Y generáció határán mozog, lételeme a könyvtározás, a nyomtatott lapok és folyóiratok olvasása, miközben a legújabb számítógépes kütyükkel is teljesen képben van. Az elmúlt 15 évben 50-60 tárlatot rendezett különböző múzeumokban. És mindent tud Vízivárosról.

Szerző

Krausz Viktória

Publikálva: 2019.11.03. 15:24

Megosztás

Fotó:

Barbara Gabriella

| **Forrás:**

Népszava

A szokásos Facebook-görgetés közben egy ismerős fotó tűnt fel: Mucsi Zoltán színész portréja, ami egy régebbi interjúhoz készült. A Víziváros nevű oldalon egy rövid

anekdota illusztrációjaként láttam viszont – meglepően korrektül feltüntetve a kép eredeti forrását. Így jutottam el Képes Gáborhoz, a vízivárosi Facebook oldal létrehozójához, akiről kiderült: modern kori polihisztornak is beillik. Bátyja indította el benne a számítógépek iránti rajongást, a Sinclairek gyűjtésével. Tizenéves korában névjegykártyát is csinált magának: Képes Gábor kibernetikatörténész. „Nagyon hamar avultak el, váltak régiséggé a számítógépek, ezért is érdekelt a muzeológia” – magyarázza a 39 éves Képes Gábor.

Szerelemmel kezdődött

Szülei jogásznak szánták, de őt inkább a '70-'80-as évek tárgyi kultúrája és a XX. század költészete érdekelte.

A számítógépek és a sci-fik világán túl kialakult egy lírai énje is: 17 évesen beleszeretett egy osztálytársába, sokszor hazakísérte, ekkor kezdte írni a Réka-verseket, és ekkor ismerte meg Vízivárost – amibe szintén beleszeretett. Annyira, hogy kiválasztotta, melyik házban szeretne majd lakni. Tíz évvel később ez az álma valóra is vált. „Az inspiráció helye nekem Víziváros. Itt érzem magam leginkább otthon, itt, ahol Psota Irén és Tandori Dezső is lakott, mindkettőjükkel gyakran találkoztam is a Batthyány tér környékén, de Petri György és Cseh Tamás is sokszor járt errefelé.” Manapság Mucsi Zoltánnal fut össze gyakran.

2007-ben a Para című film forgatásának köszönhetően, amikor egyik reggel köntösben ment a postaládához, a lépcsőfordulóban a cigiző Csuja Imrébe ütközött, majd a szintén köntösben lévő Halász Judit jött vele szembe. Török Ferenc Moszkva tér című filmje pedig identitásalkotó alaplámpá számára, az abban fontos helyszíneként szereplő Pajtás étterem Gábornak is törzshelye volt. Két évvel ezelőtti bezárását szinte személyes katasztrófának élte meg. A '70-'80-as években ez a városrész volt a magyar Szilícium-völgy: sok számítógépes központ működött itt, például a Csalogány utcában az ÉGSZI és a SZÁMKI.

Gimnazistaként állt a kirakatok előtt és megbabonázva bámulta az óriási, mágnesszalagos gépeket.

Kezdetben magánmitológiát épített és saját fotóit tette fel a Víziváros Facebook-oldalra. Az olyan utolsó nagy túlélőket fotózta és írt róluk néhány személyes történetet, mint a Róma ételbár vagy a Bambi presszó, illetve régi műhelyeket, mesterembereket örökített meg. Két éve tudatosan építi az oldalt: sikerélmény, hogy már több mint kétezer tagja van, a környékbeliek össze is járnak, sőt fotókat, emlékeket is posztolnak az oldalra.

Fotó:
Barbara Gabriella
| Forrás:
Népszava

Szobából a múzeumba

Az 1992-től gyűjtött, általában apróhirdetések útján megszerzett, nagyjából 60-70 számítógép sokáig volt lakásának a díszje. Majd 2003-ban a Neumann János Számítógéptudományi Társaság szervezett egy kiállítást, s oda kölcsönadta néhány féltve őrzött tárgyát. Ekkor figyelt fel rá az akkori Országos Műszaki Múzeum vezetője, s hívta, hogy dolgozzon náluk a diplomázás után. Miután igent mondott, úgy érezte: az aktív magángyűjtést abba kell hagynia, összeférhetetlen a muzeológusi munkával. „Az sem lenne etikus szerintem, ha mondjuk a Szépművészeti egyik muzeológusa több száz milliós képeket gyűjtene, pláne kereskedne azokkal” – így hangzik a magyarázat. Tehát számítógép-gyűjteményének nagy részét a múzeumnak adta, persze kedvenc darabjait megtartotta. Büszke arra, hogy Űrhódító címmel 70 ezer látogatót vonzó kiállítást is rendezett a Közlekedési Múzeumban. Onnan – az átalakítások miatt – a MaNDába, a digitális archívumba ment dolgozni, ahol az Európai Unióban is elérhető közgyűjteményi adatbázist épített fel kollégáival. 2016 óta a Neumann Társaságnál dolgozik, időszakos kiállításokat rendez, például robotikáról, mobiltelefonokról.

Vezette az Öntödei Múzeumot is: áfás számlát adott, besegített a teremórzésben, ha beázott a tető, átrohant vödörözni, e mellett jazzesteket, fotókiállítást, szoboröntést bemutató programokat szervezett. „Nem túl jó a pírja ennek a mesterségnek, pedig Ganz Ábrahám egykori gyárának vízivárosi épületében a XIX–XX. század egy csodálatos darabja maradt meg, élő múzeumi gyűjteménnyel.” Itt tartották a Mobilmementők című kiállítást egy lelkes egyetemista, Csernák Márton és más fiatal magángyűjtők tárgyaiból, amit később felkarolt, kiegészített a Neumann Társaság és GSM (Generációk Saját Mobiljai) címen vándorkiállítást hoztak belőle létre. Ezt a gyűjteményt mutatta be nemrég Képes Gábor a Fábry Show dizájncenterében. A szereplés nem áll távol tőle, csak akkor van lámpaláza, ha például verses felolvasóestjein rokonai is részt vesznek. Kitartó típus: addig rágta egykori ELTE-s oktatóinak fülét, hogy informatikatörténetet taníthasson az ELTE Bölcsészettudományi Karán, hogy 2004 óta megbízott előadóként tart órákat, ma már az Informatikai Karon. Azt mondja, mindig külön, csodabogár figura volt: amikor az egyetemi tanárképzésen az egyik pedagógiai szemináriumon feltette a kérdést az oktatónak, hogy hogyan lehet felkészülni kezdő, huszonéves gimnáziumi tanárként a megfelelő tanár-diák kapcsolatra az alig fiatalabb, ellentétes nemű diákokkal, a tanár egyszerűen kinevette. „Az a legszomorúbb, hogy valószínűleg azóta sem képezi a tananyag részét ez a fontos témakör” – teszi hozzá.

Anekdotákban verhetetlen

Irigylésre méltó memóriájának köszönhetően szinte verhetetlennek tűnik anekdotamesélésben. Nevek, titulusok, évszámok röpködnek, ahogy mesél. „Anyai nagyapám, Kornis György a Goldberger textilgyár főmérnöke volt. Amikor Moldova György a textiliparról írt könyvet, interjúzott a nagypapámmal, jóban lettek. A szüleimmel Óbudán véletlenül Moldova Györggyel laktunk egy házban. Amikor a nagypapámék a mi házukba akartak költözni, Moldováék épp árulták a lakásukat, a foglalót oda is adták az írónak, de utána a nagyszüleim megszorultak, és sajnos nem tudták megvenni a lakást. Moldova visszaadta a foglalót, azt mondta, nem akar más szegénységén meggazdagodni. Május 1-jén általában kimegyek a Ligetbe és néhány mondatot váltok Moldova Györggyel, ha már babakorom óta ismer.” Szabadidejében fotózik, novellákat, illetve könyvekről, filmekről, lemezekről recenziókat ír, verseit az Ezredvég folyóirat rendszeresen közli. Eddig három verseskötete jelent meg, a negyedik, Réka-verseinek gyűjteménye most készült el. A versírás és a költemények szeretete nagyban köszönhető Szepes Erika egyetemi verstani szemináriumának. A V. kerületi Pesti Barnabás utcai épületben – a cseppkővé rohadt

falak között, döglött denevérek társaságában – késő estig vagy a kutyás őrök megjelenéséig elemezgették diáktársaival egymás verseit. Második kötetét az akkori Fiatal Írók Szövetségének elnöke, L. Simon László adta ki, akit azóta beszipantott a politika. „Az egyik baráti hangú tárgyalásra olyan mobiltelefonnal érkezett, amit akkor csak amerikai filmekben láthattunk. Azt mondtam neki, Laci, akinek ilyen készüléke van, abból egyszer miniszter lesz. Végül is nem tévedtem nagyot” – mondja Gábor nevetve.